

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בלשון ב

סמל שאלון 011108

מועד קיץ תשע"ה 2015

הפתרון נכתב על ידי מיה צאלח-גפני

מצוות מורי רשת החינוך אנקורי

המורים שפתרו את הבחינה מחכים לכם פה

www.ankori.co.il/ask

1. א. בעיות ממאמרו של וימן הקשורות להתנהגות של ציבור הנסקרים :

(יש לציין בעיה אחת בלבד)

- רבים מהנסקרים מסרבים לענות, מגמגמים ומתחמקים מתשובה ישירה.
- רבים מבין הנסקרים המוכנים להשיב על השאלות, לא החליטו, לא יודעים למי להצביע ועדיין מתחבטים ומתלבטים.

בעיות ממאמרו של דגני הקשורות להתנהגות של ציבור הנסקרים :

(יש לציין בעיה אחת בלבד)

- חלקם אינם אומרים את האמת.
- חלקם משנים את החלטתם בזמן אמת, ולכן יש פער בין התשובות שענו בסקר לבין הבחירה בפועל.

ב. בעיות ממאמרו של וימן הקשורות לעבודת הסוקרים :

(יש לציין בעיה אחת בלבד)

- אחוז המסרבים לענות להם ולשתף פעולה הינו גבוה, ולכן הם מתקשים לייצג כראוי בסקרים את כלל ציבור הבוחרים.
- עליהם להתבסס על אלה שכבר החליטו, ולכן הם מציגים את התפלגות המנדטים בהנחה שה"לא מחליטים" יתפלגו בבוא העת כמו ה"מחליטים".

בעיות ממאמרו של דוד הקשורות לעבודת הסוקרים :

(יש לציין בעיה אחת בלבד)

- הסוקרים משתמשים פעמים רבות בשאלות "סגורות" כדי לקבל את התוצאות הרצויות.

ג. בעיות ממאמרו של דוד הקשורות לפעילות של מזמיני הסקרים :

(יש לציין בעיה אחת בלבד)

- הפעילות מאופיינת בתחבולות כדי להשיג את התוצאות הרצויות.
- אם התוצאות של הסקר אינן רצויות, הם לא מפרסמים אותן.

2. א. ההשפעה הבולטת של הסקרים על המציאות הציבורית, לדעתו של וימן (מאמר 1) היא שהם טועים ומטעים.

ההשפעה הבולטת של הסקרים על המציאות הציבורית, לדעתו של דוד (מאמר 2) היא שהם מוטים ומספקים לציבור מידע חלקי בהתאם לאינטרסים של המפרסמים.

ההשפעה הבולטת של הסקרים על המציאות הציבורית, לדעתו של דגני (מאמר 3) היא שהם אינם אמינים כי הם מציגים תוצאות לא זהות ביניהם.

ב. פרטי מידע שסביר שהחוק מחייב לציין: (יש לציין שלושה פרטי מידע בלבד)

- אחוז האנשים שסירבו לענות לסוקרים.
- אחוז האנשים שדיווחו שטרם החליטו.
- ייצוג האוכלוסיות השונות בחברה הישראלית.
- סוג השאלות שנשאלו בסקר ("סגורות" או "פתוחות")
- מזמין הסקר

3. א. עמדתו של דגני (מאמר 3) ביחס לטענה כי הנזק של סקרי בחירות רב מן התועלת שלהם היא התנגדות. לטענתו, לסקרים יש חשיבות רבה לעולם המדע, והם משמשים בסיס למחקר בתחומים רבים, לכן חברה דמוקרטית לא יכולה להתקיים בלעדיהם. הוא מדגיש שגם אם המידע שבסקרים אינו משפיע, אין פירוש הדבר שהוא מזיק, אלא ההפך: הוא מהווה בסיס לקבלת החלטות נבונה.

ב. תשובתו של דגני (מאמר 3) ביחס לתהייה שמעלה וימן (מאמר 1) היא שרמת המיומנות של הסוקרים יוצרת הבדל ביניהם.

4. א. דוגמות לאמצעים רטוריים במשפט: "שוב מכים בנו נביאי הסקר, מציפים

אותנו בתחזיות, בונים וממוטטים קואליציות אפשריות, מרוממים מנצחים

ומשפילים מפסידים." (יש לציין דוגמה אחת בלבד)

- שימוש בחלקים כוללים/ חזרות: מכים, מציפים, בונים וממוטטים, מרוממים ומשפילים – אמצעי זה תורם להעצמת המסר השלילי ביחס לפעילות הניבוי של הסקרים ולחיזוק העמדה הביקורתית של הכותב.
- שבירת צירוף כבול – הצירוף "נביאי הסקר" יוצר שבירה לצירוף המוכר "נביאי שקר". אמצעי זה תורם ליצירת קונוטציה שלילית המחזקת את העמדה הביקורתית של הכותב.
- שימוש במילים בעלות קונוטציה שלילית: מכים, ממוטטים, משפילים. אמצעי זה תורם להעצמת המסר השלילי.
- שימוש בניגודיות: "מרוממים מנצחים" לעומת "משפילים מפסידים" – אמצעי זה תורם להדגשת העוול שנעשה על ידי הסקרים ומזמיניהם.

ב. (1) דגני עורך הקבלה בין סקרים ובין בדיקות דם.

(2) הטענה המומחשת באמצעות ההקבלה: אי אפשר לקבוע על פי סקרים

מה יקרה ביום שאחרי.

פרק שני - תחביר

7. א. I. משפט מורכב

שהתקשורת מדווחת עליהם = פסוקית לוואי

האמורים לייצג את כלל הבוחרים בישראל = פסוקית לוואי

II. משפט פשוט

III. משפט פשוט (בעל חלק כולל)

IV. משפט איחוי (מחובר)

מילת הקישור : אבל

ב. משפט III.

(1) אינו תחזית, אלא שיקוף = נשוא כולל

(2) קשר לוגי : ניגוד

ג. I. נדגמים = מושא

II. בתקופה של מערכת בחירות = לוואי

עשוי להשפיע = נשוא מורחב

IV. באמצעות הסקר היומי = תיאור

8. א. I. פסוקית נושא

[מי שרותם את הסקרים לשם שעשועי תחזיות ופרשנויות מופרכות],
מגביר את העיסוק בפוליטיקה חולת סקרת.

II. בניתוח של כישלונות הסקרים בעבר מצאו החוקרים

פסוקית מושא

[כי כשליש מציבור הבוחרים אינם מיוצגים כראוי בסקרי הבחירות].

III. פסוקית נושא

ידוע למשל [כי 10%-15% מן המצביעים מחליטים סופית רק מאחורי
הפרגוד].

IV. פסוקית נושא

לא יעלה על הדעת [שחברת המידע במאה העשרים ואחת תתנהל בלי
מידע חברתי-פוליטי אמין].

ב. משפט II – פסוקית מושא

ג. פסוקית נושא

ד. - כדי להעלים את עושה הפעולה

- כדי להביע תוקף כללי

ה. (1) משפט מורכב

(2) לנבא מה יקרה בעתיד = פסוקית מושא

(3) מה = נושא

9. א. כאשר מאבק בין מפלגות על עקרונות, אידיאולוגיות וערכים נהפך לתחרות ספורט ולהתמודדות אישית על מיקום בסקר = פסוקית תיאור (זמן).

ב. מאבק בין מפלגות על עקרונות, אידיאולוגיות וערכים נהפך לתחרות ספורט ולהתמודדות אישית על מיקום בסקר, לכן/כתוצאה מכך/לפיכך הזילות ורידוד של השיח הפוליטי הם בלתי נמנעים. (משפט איחוי).

א.ו:

בשל/בגלל/עקב הפיכת מאבק בין מפלגות על עקרונות, אידיאולוגיות וערכים לתחרות ספורט ולהתמודדות אישית על מיקום בסקר, הזילות ורידוד של השיח הפוליטי הם בלתי נמנעים. (משפט פשוט).

ג. (1) לוואי כולל

(2) נושא כולל

(3) נושא כולל

ד. תפקיד השימוש בחלקים כוללים הוא לפרט, להוסיף מידע, להדגיש מסר המחזק את עמדת הכותב במאמר.

10. א. מכים, מציפים, בונים וממוטטים, מרוממים ומשפילים = נושאים

הנושא המשותף: הביאי הסקר

ב. המושאים במשפט: בנו, אותנו, קואליציות, מנצחים, מפסידים

(יש להעתיק שלושה מושאים בלבד)

ג. (1) אם כל הסקרים משקפים את המצב כעת = פסוקית תיאור (תנאי)

שההשתקפות אצל כל אחד היא שונה? = פסוקית נושא

(2) אם כל הסקרים משקפים את המצב כעת לא ייתכן שההשתקפות אצל

כל אחד היא שונה.

11. א. (1) תמורה כוללת (מפרטת)

(2) I. בתחומים רבים = לוואי

II. גורמים נוספים = נושא

III. אוכלוסיות שונות בחברה הישראלית = לוואי

ב. (1) קשר לוגי של ויתור והסתייגות

(2) במאמרי טיעון מופיעים משפטים רבים שיש ביניהם קשר לוגי של ויתור

והסתייגות מכיוון שכותבי המאמרים נוהגים להציג את טענות

המתנגדים לטענותיהם, להפריכן או להסתייג מהן ובכך להצניע את

עצמם ו/או לחזק את עמדתם.

(3) אף על פי שבהכנת סקרים משתתפים מומחים מתחום הסטטיסטיקה,

הסוציולוגיה, הפסיכולוגיה והפרסום, חלק מן הסקרים מתאפיינים

בתחבולות לשם השגת התוצאות הרצויות.

(4) בהכנת סקרים = מושא

מומחים = נושא

פרק שלישי- מערכת הצורות

12. א.

בניין הפעיל	בניין קל	בניין פיעל
מציפים	בונים	ממוטטים
מטעים	טועים	מרדדים

ב. פעלים מגזרת ע"ו/י : מציפים, ממוטטים.

ג. טועים << לטעות

מטעים << להטעות

ד. מטעים - משמעות של גרימה

ה. בונים << בנייה

מטעים << הטעיה

ו. גזרת ע"ו/י - הצפה, מצוף, ציפה

הפועל

13. א. (1) שלושת הפעלים השייכים לגזרת ע"ו/י : מתכוננים, משיבים, דנה

(2) מתכוננים – בניין התפעל, משיבים – בניין הפעיל, דנה – בניין קל

(3) - מתכוננים << יתכונן, משיבים << ישיב, דנה << ידון

- מתכוננים << אתכונן, משיבים << אשיב, דנה << אדון

ב. (1) הצורה היוצאת דופן : חוטא. המשותף לצורות האחרות : שם פועל.

(2) לנבא, חוטא (גזרת נל"א)

(3) לצפות (גזרת נל"י/ה)

14. א. (1) הפועל מסתבר שונה בגזרה (גזרת השלמים). שאר הפעלים שייכים

לגזרת המרובעים (ארבע אותיות שורש).

(2) הבניינים הכבדים : פיעל, פועל, התפעל מאופיינים בהופעת דגש חזק-

תבניתי ב-ע' הפועל.

(3) מסביר

- ב.** (1) מוציאים – שורש : י-צ-א
- מוצאים – שורש : מ-צ-א
- מצויים – שורש : מ-צ-א
- ממצים – שורש : מ-צ-י/ה
- (2) מוצאים, מצויים – בניין קל
- (3) התלמיד מְמַצָּה את כל יכולותיו. (קיימות אפשרויות תשובה נוספות)

השם

- 15. א.** (1) המשמעות המשותפת לשמות העצם : מקצועות.
- (2) שלושת השמות שנוצרו בדרך של בסיס וצורן סופי : משפטן, פוליטיקאי, מדען.
- (3) חמשת המשקלים : קָטִיל, קוֹטֵל, קֶטֶל, מְקַטֵּל, קֶטֶל
- (4) חזאי : שורש – ח-ז-י/ה, משקל קֶטֶל לציון בעל מקצוע.
- ב.** (1) משקל קֶטֶלַת במשמעות מחלות.
- (2) השימוש במשקל מחזק את המסר השלילי ביחס לתופעה באמצעות השוואתה למחלה.
- (3) דלקת
- 16. א.** (1) השם היוצא דופן : מזוג – מ' שורשית
- (2) תפקיד האות מ"ם בשמות האחרים : מוספית תחילית (של המשקל).
- (3) מדגם – שורש : ד-ג-מ
- מזוג – שורש : מ-ז-ג
- מוצרים - שורש : י/ו-צ-ר
- מועד – שורש : י/ו-ע-ד
- מידע – שורש : י/ו-ד-ע
- ב.** שמות העצם שיש בהם מ:ם שורשית : תחומים, משמעות.